

GÜNLÜK YAYIN AYNASI

HABERLER

İÇ

Yazan: Al.SpK: Den.

- 1- Türkmen, Suriye gezisiyle ilgili bir basın toplantısı yaptı
- 2- Amerikan Temsilciler Meclisi silahlı Kuvvetler komisyonu heyetinin
- 3- Türkiye gezisi sona erdi
- 4- Avrupa Konseyi genel sekreteri Karasek, Türkiye'ye yapacağı geziyi
- 5- erteledi.
- 6- ABD dışişleri bakanı Sults'un Ankaraya yapacağı ziyaret ertelendi
- 7- ABD'den iki savaş gemisi alındı
- 8- B.Berlin belediye başkanı Vaytseker'in Ankara'da temasları sürüyor
- 9- Marmara bölgesi ekici tütün piyasası 395 liralık başfiyatla açıldı
- 10-

DIŞ

- 11- Regın'ın Los Anjelesteeki basın toplantısı ve buna karşı tepkiler
- 12- Pravda gazetesi ve Novosti ajansının açıklamaları
- 13- ABD'nin eski Moskova büyükelçisi Kenan'ın basın toplantısı
- 14- Batı Avrupa'daki Paskalya barış gösterileri
- 15- Norveç Sosyal-demokrat partisi yeni nükleer füzelerin yerleştirilmesine karşı çıkıyor

YORUM:

Yazan: Öm Spk: Öm.

Başlığı :

Konusu : Türkiye ve Orta-doğu

YAZILAR :

Yaz: Öm. Spk: Nec/De

Başlığı: Haftanın içinden programında: Milliyet gazetesinin 25 Mart

Konusu :

günlü sayısında yer alan: Bankacılık yeniden düzenlenirken

YAZILAR:

Başlığı:

başlıklı, Öztin Akgüç imzalı yazıyı, A.Dilipak'ın

Konusu :

"Sam Anca" başlıklı yazısını ve radyomuzun 29 g Mart

YAZILAR:

Başlığı:

günlü: "Vaşington'un askersel stratejisinde Türkiye"

Konusu :

konulu yorumu dinliyeceksiniz. (Öm.) Spk: Nec ve Den.)

- Dışişleri Bakanı İlter Türkmen, Suriye'ye yaptığı gezi ile ilgili olarak Ankara'da bir basın toplantısı düzenledi. Türkmen, Suriye hükümetinin her türlü terörist eylemin karşısında olduğunu ve Türkiye'ye yönelik terörist eylemlerin Suriye topraklarından kaynaklanmayacağına dair güvence verdiğini açıkladı. İlter Türkmen Suriye'deki "SAM" Füzelерinin İsrail'in tehdidine karşı konumlanmış olduğundan kuşkuları bulunmadığını söyledi. Suriye ile karşılıklı güvene dayanan dostluk ve işbirliği ilişkilerinin~~in~~ geliştirmek istediklerini^{de} söyleyen Türkmen, iki komşu ülke arasında bazı sorunların bulunduğunu, ancak bunların karşılıklı iyi niyet ve işbirliği anlayışı içinde çözülebilir sorunlar olduğunu kaydetti. Dışişleri Bakanı ayrıca, Türkiye ile Suriye arasında kaçakçılığın önlenmesi konusunda ~~de~~ bilgi değiş tokuşunu öngören bir işbirliği protokolü bulunduğunu anımsatarak, bu konuya da değindiklerini söyledi.

⁴
Örneği

~~Geçen~~ yıl suçluların iadesi ve adli yardımlaşma konusunda iki ülke arasında imzalanan sözleşmenin ^{görüşülende} söz konusu edildiğini ve bu sözleşmenin Nisan ayı sonunda yürürlüğe gireceğini bildirdi.

Türkmen, basın toplantısındaki açıklamalarında, Suriye gezisi sırasında güvenlik ve istikrara zarar verici eylemlere kar/şı işbirliğinin genişletilmesinde görüş birliğine vardıklarını, ekonomik işbirliği konusunda ise üst düzeydeki ilişkilerin sürdürüleceğini belirtti.

Bilindiği gibi son zamanlarda Türkiye ile Suriye'nin arasını açmaya yönelik kimi girişimler gözleniyor. Özellikle Amerikan "Fordın Riport" dergisinin, Suriye'deki "SAM-5" füzelerinin menziline Türkiye'nin de girdiği yolundaki kışkırtıcı yayınlarından sonra, Türk gerici basınında "Güneyimizdeki Rus füzeleri" ve "Suriye'deki SAM-5 roketleri" biçiminde, komşu ülkelere karşı bir kampanya başlatılmış bulunuyor.

- Birleşik Amerika Temsilciler Meclisi Silahlı Kuvvetler Komisyonu heyeti Ankara'daki görüşmelerini tamamlayıp ülkeden ayrıldı. Yapılan resmi açıklamaya göre ,Amerikan heyeti üyeleri Türkiye'nin Kuzey Atlantik Pakti-NATO içindeki rolü ,Türk Silahlı Kuvvetlerinin modernizasyonu ve ordunun gereksinimleri ile Türk dış politikası konularında bilgi aldı.

Amerikan Temsilciler Meclisi Silahlı Kuvvetler Komisyonu'nun Patrişya Şröder başkanlığındaki heyeti Ankara'da Milli Güvenlik Konseyi Başkanı Evren, Savunma Bakanı Bayülken ,Genel Kurmay İkinci Başkanı Öztörün ve değişik bakanlıklardan yetkililerle görüşmelerde bulundu.

Öte yandan Birleşik Amerika Tarım Bakanı Conblek 'in Türkiye'ye geldiği bildiriliyor. Türk Tarım Bakanı Özbek tarafından karşılanan Conblek , yaptığı açıklamada ikili ilişkilerin özellikle tarım ürünleri alış verişi, teknoloji trasferi ve bazı projeler üzerinde

4
görüşmelerde bulunacağını söyledi.

Türkiye Tarım Bakanı Özbek ise, Birleşik Amerika ile Türkiye Tarımı arasında özellikle üretim fazlalığını eritme sorunu bakımından benzerlikler olduğunu ileri sürdü. Özbek, Ankara'da yapılacak görüşmelerde bu fazlalığın eritilmesi konusunda işbirliği olanaklarının araştıracaklarını söyledi.

Başbakan Uluşu ile de görüşen Amerikan Tarım Bakanı ,bu yıl sonuna doğru Birleşik Amerika'dan Tarım Bakanlığının heyetinin Türkiye'ye gelip tarımsal yatırımlarla ilgili görüşmelerde bulunacağını açıkladı.

- Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Karasek , Tüarkkiye'ye yapacağı geziyi iptal etti. 22 Mayıs günü İstanbul'da Kenan Evren'in açacağı Anadolu Uygarlıkları adlı sergiye katılmak üzere Türkiye'ye geleceği daha önce açıklanmış bulunan Karasek, bu geziyi Avrupa # Konseyi üyesi Parlamenterlerden gelen tepki karşısında iptal ettiğ*ii*.

- Diğer yandan 2 Mayıs günü risme bir gezi için Ankara'ya geleceği bildirilen ABD Dışışleri Bakanı Core Şults, Türkiye ziyaret*iğ*i ertelediğ*i*ni bildirdi. Daha önce yapılan açıklamaya göre, Şults'un Ankara'daki görüşmelerde "Türk Ordusunun Modernizasyonu" konusuna ağırlık vereceğ*i* kaydedilmişti.

- Federal Almanya Cumhuriyetinden alınan 2 savaş gemisinden sonra, ABD'den de 2 savaş gemisinin daha alındığı bildirildi. Gölçük'teki Poyraz deniz üssünde konuyla ilgili bir konuşma yapan Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Tümer, son zamanlarda Ortadoğu'daki gelişmeler ve bazı devletlerin tutumları karşısında Türkiye'nin Akdeniz'deki görevinin daha da arttığını ~~söyledi~~ ^{ileri} sürdü.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI

- Batı Berlin Belediye başkanı Vazeker'in Türkiye'ye gezisi ile ilgili olarak bir konuşma yapan Bursa U luda Üniversitesi Öğretim üyelerinden Prof. Doktor Nurhan Akçaylı ,F.Alman hükümetinin öteki işçilere oranla Türkiyeli işçilere farklı davrandığını söyledi. Akçaylı, F.Almanyanın her ay 3-4 bin Türk işçisinin Türkiye'ye kesin dönüş yapmasını sağlamış olduğunu belirtti. Akçaylı ayrıca, bu durum karşısında Türk hükümetinin girişimlerinin yetersiz olduğunu kaydederek, F.Almanyadan ayrılmak zorunda bırakılan Türk işçilerinin haklarını savunmak üzere "Hukuk Komiteleri" kurulmasını önerdi.

8

- İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Mahkemesinde duruşmaları yapılan Türk Halk Kurtuluş Partisi Halkın Devrimcileri Örgütüne üye oldukları iddia edilen 3 kişi hakkında 54 yıl ile 117 yıl 8 ay arasında değişen hapis cezaları verildi. Aynı davada savcı, 21 kişinin ölüm cezasına çarptırılmasını istedi.

Öte yandan Akıncılar Derneği yönetici ve üyesi oldukları gerekçesiyle ~~haklar~~ üçü tutuklu, 33 kişi hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Mahkemesinde dava açıldı.

Ege Sıkıyönetim Komutanlığı Mahkemesinde sona eren Ülkücü Gençlik Derneği davasında ise, 10 kişi 3 yıl ile 11 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı.

9

- Marmara bölgesi 1982 ürünü ekici tütün piyasası. ~~Perşembe sabahı~~
Perşembe sabahı Bursa'da açıldı. Marmara bölgesi piyasasında
tütünün başfiyatı 395 Lira olarak saptandı. Rekoltenin 7 bin ton
dolayında olması beklenen buyılki Marmara ekici tütün piyasası
bir ay önceden açıldı. Yetkililer alımların kısa bir sürede tamam-
lanacağını ,ürün bedellerinin de yine kısa bir süre içinde ödenece-
ğini vadettiler.

Öte yandan 1982 ürünü Doğu ekici tütün piyasası için hazır-?
lıkların tamamlandığı bildirildi. Nisan ayı ortalarında yapılacak
olan Doğu ekici tütün piyasasında rekoltenin 3 bin 700^{ton}/dolayında
olması bekleniyor.

(Basın toplantısı)

-----Amerikan devlet başkanı Ronald Regın Los Angeles'te bir konuşma yaptı. Başkan, Birleşik Amerikada yükselen barış hareketini, silahlanma politikasına karşı gelişen eylemlere katılanları, Amerikan ordusunun modernleştirilmesine ve savunma gücünün artırılmasına karşı olmakla suçlamaya çalıştı. Ancak Regın daha sonra, hükümetince hazırlanan bütçede silahlanmaya ayrılan harcamalara karşı Kongrede geniş bir tepki oluştuğunu kabul etmek zorunda kaldı. Buna karşın, uzayın lazer ve benzeri ışınlı silahlarıyla militarizasyonuna yönelik planlar da içinde, genel silahlanma stratejilerini sürdürmede kararlı olduklarını söylemekten de çekinmedi.

Başkan Regın, Los Angeles'teki konuşmasında, Avrupadaki orta menzilli nükleer füzelerle ilgili görüşmelerde ileri sürülen, sözümona sıfır çözüm önerisine, bu kez "ara çözüm" adını vererek, yeni bir esnek

~~öneri~~ öneri yaptıklarından sözetti. NATO çevrelerinin bu öneride yeni olarak ileri sürdüğü tek unsur, Batı Avrupaya yeni Amerikan atom roketlerinin aşamalı olarak yerleştirilmek istenmesi. Bu ise sorunun özüne hiç bir şekilde dokunmuyor. Çünkü NATO'nun konuyla ilgili Brüksel kararı zaten yeni roketleri belirli aşamalara ayırmıştı.

Reginin Los Angeles konuşmasından önce NATO üyesi ülkelerin büyükelçileri Brükselde toplanarak, Başkanın bu sözde yeni önerisini olumlu olarak tanımladılar. Yunanistan dışişleri bakan yardımcısı Skazis, Atina hükümetinin Batı Avrupaya yeni atom roketleri yerleştirilmesine karşı olduğunu söyledi.

--Amerikan devlet başkanının konuşmasına değinen Sovyet Pravda gazetesi, Reginin "ara çözüm" adıyla ileri sürdüğü önerinin, aslında daha önceki sözümüne sıfır çözüm tezinin başka bir biçimi olduğunu

yazdı. Pravda gazetesi, Başkan Reginin yeni dediği bu önerinin, Batı
 Avrupaya yeni nükleer füzeler yerleştirme kararına dokunmadığını ~~da~~
 belirtti. ^{bu kararın} böylece askersel dengeyi bozma girişimi olarak ortada durduğunu.
 Regin'in yeni dediği önerinin
 vurguladı. ~~ayrıca~~ İngiltere ve Fransa'daki roketleri, ~~olduğu gibi~~, Birleşik Amerika
 nın denizaltılarda ve uçaklarda konumlanan nükleer füzelerini hesa-
 ba katmadığını kaydetti. Gazete, başkanın konuşmasını, kamuoyunun gözü-
 ne kül serpmek denemesi olarak niteledi.

Sovyet Novosti ajansı ve Moskova Radyosu da, konuyla ilgili yo-
 rumlarında, Başkan Reginin sık sık sözünü ettiği esnek tutumun izine
 bile rastlamanın söz konusu olamayacağını belirttiler.

----Birleşik Amerikanın Moskovadaki eski büyükelçisi Corc Kenan,
düzenlediği basın toplantısında, Beyaz Saray yönetimini, anti-komünizmi politik ilke olarak uygulamaktan vazgeçmeye çağırdı. Corc Kenan, şimdiye kadar uluslararası ilişkilere, normal işbirliği havasına kör anti-komünizm kadar zarar veren başka bir uygulamanın bulunamayacağını söyledi. Regın yönetimini, anti-komünist konumlardan hareketle sosyalist ülkelere karşı ekonomik ablukalar, yaptırımlar ve benzeri uygulamalara gidip, uluslararası havayı zehirlemekle suçladı. Eski büyükelçi, "Vaşington, başka ülkelerin egemenliğine saygılı olmayı öğrenmelidir" dedi.

----Batı Avrupa ülkelerinde Paskalya Barış Yürüyüşleri sürüyor. İngilterede,NATO kararları uyarınca yeni atom roketleri yerleştirilmesi öngörülen Grinhem-Komün üssünden Berkfield'teki atom bombası yapan fabrikaya,oradan da Atom Araştırma Enstitüsüne dek onbinlerce barış yanlısı,kol kola verip canlı bir zincir oluşturarak yürüyüşe geçti.22 kilometreyi aşan yürüyüş boyunca,söz konusu roketlerin yerleştirilmeye ^{sine} karşı çıkılıyor,yor. bunun ulusal ~~kararlar~~ çıkarlara ters bir NATO kararı olduğu vurgulanıyor.İngiliz barış güçlerinin yürüyüşlerine komünist,sosyalist,sendikacı,klise temsilcisi,kadın ve gençlik örgütleri,öğrenci ve meslek kuruluşlarından gruplar katılıyor.

--Federal Almanyada da,ülkenin hemen hemen tüm kentlerinde Paskalya barış yürüyüşleri yapılıyor.Federal Almanyada bu yürüyüşlere

yarım milyon insanın katılması söz konusu. Benelüks ülkeleriyle İskandinav devletlerinde de barış hareketinin örgütlediği Paskalya 83 barış yürüyüşleri yapılıyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

----Norveç sosyal-demokrat partisi,Batı Avrupaya yeni atom roketleri yerleştirilmesine karşı çıkıyor.Partinin "Arbayder Bladet"gazetesinde çıkan bir yazıda,Norveç sosyal-demokratlarının Nisan ayında yapılacak Kongresinde,NATO'nun Brüksel kararlarının uygulanmasına karşı savaşım ile ilgili kararlar alınmasına çalışılacağı bildiriliyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

----BMÖ üyesi Arap ülkeleri grubu,güvenlik konseyinin toplanmasını istedi.Arap ülkeleri,BM Güvenlik Konseyinde,İsrailin Batı Ürdünde kimyasal silah kullanarak işlediği yeni cinayetleri ^{sil} araştırmasını istiyor.

--Öte yandan Ürdün ve Filistin Kurtuluş Örgütü,Uluslararası Kızıl Haç Örgütüne ve Dünya Sağlık Örgütüne birer mesajla seslenerek,İsrail birliklerinin Batı Ürdündeki Cenin kentinde kimyasal silah kullanarak yüzlerce öğrenciyi zehirlenme olayının araştırılmasında yardımcı olmaya çağırdılar.Verilen son haberlere göre,zehirlenen öğrencilerden 7'si öldü.Bunlardan ikisi çocuk.200 genç ise hâlâ tedavi altında bulunuyor.

--Diğer yandan,FKÖ,yayınladığı bir açıklamada,Ceninde İsrailin insanlık dışı uygulamasının amaçlarından birinin,Filistinli kız öğrenciler üzerinde kısırlaştırma denemeleri yapmak olduğunu ^{mu} bildirdi.

-----Ekonomik Yardımlaşma Konseyi Sekreterliğinin Moskovada yaptığı açıklamaya göre,Konsey üyesi sosyalist ülkelerde geçen iki yılda 5 milyon 600 bin konut kuruldu.Kabul edilen planlara göre,bu ülkelerde 1986 yılına kadar daha 10 milyon konut kurulacak.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

HAFTANIN İÇİNDEN

- N --- D.D."haftanın içinden" programımıza geçiyoruz. Hafta içinde basında çıkan önemli yazıları özetleyip, radyomuzun da görüşlerine yer verdiğimiz ~~bugünkü~~ programda;
- Q - Milliyet " gazetesinin 25 Mart günlü sayısında ~~çıkı~~ yer alan "Bankacılık yeniden düzenlenirken" başlıklı, Öztin Akgüç imzalı yazıyı,
- N --- Milli gazetesinin 25 Mart günlü sayısında çıkan Abdurahman Dilipak imzalı "Sam Amca" başlıklı yazıyı ve
- Z --- radyomuzun 28 Mart günü yayımlanan "Vaşingtonun askersel stratejisinde Türkiye" konulu yorumunu dinleyebilirsiniz.

— kısa müddet —

D. --- D.D. Türkiyede bankacılık sistemi ne durumdadır? Bankacılık kesiminde yaşanan olaylar, Türkiyenin genel ekonomik durumundan soyutlanır mı? Bankacılık kesiminde duyulan bunalımın nedenleri nelerdir? İşte bu sorunlar son günlerde sık sık tartışılır oldu. Öztin Akgüç 25 Mart Milliyet gazetesinin 25 Mart günlü sayısında çıkan yazısında da bu sorunları ele alıyor ve görüşlerini şöyle özetliyor;

--- N --- (alınır) + mizik

D. --- D.D. ABD'nin Türkiyeye Orta Doğu'da yeni görevler vermek istediğine ilişkin yazı ve haberler basında geniş yer almaya devam ediyor. Öte yandan ABD'nin Orta Doğudaki askersel faaliyetlerini hızlandırdığı, bölgede askersel varlığını güçlendirmek için yeni planlar hazırladığı belirtiliyor. Kuşkusuz bu sorunlar Türkiyenin güvenliği ile de yakından ilişkili. Sam Amca ne yapmak istiyor? Abdurrahman Dilipak bu soruya ^uortaya atıyor ve yanıtını da şöyle veriyor;

(alınır)

→ V Abdurrahman Dilipak yazısında devamla, Sam amcanın Türkiye üzerinde karanlık düşler kurduğunu belirtiyor. ABD'nin Türkiyeyi "çantada keklik" olarak görmesinin sağlayan etken nedir acaba, nereden yüz buluyorlar, bu cüretkarlıklarını artıran temel etken nedir? ~~amca~~ diyor soruyor ve görüşünü şöyle ortaya koyuyor;

N — "Türk hükümeti bu konuda sık sık kendi yasal sorumluluk alanını açıklamaktadır. Ancak ikinci ordunun Konyadan Malatyaya nakli gibi konular, ya da Türkiye'nin stratejik konumunun ekonomik, askeri ve sosyal güçlüklerinin yanlış bir şekilde yorumlanması, yada bir takım gelişmeler kendi lehine çevirme konusunda ABD li dostlarımızın kendilerine aşırı güven duymaları, bu tür mide bulandıracı şeyleri sık sık ortaya getirmelerine neden oluyor olsa gerek"

D — Abdurrahman Dilipak, "Türkiye'nin komşuları değişmemiştir. Sovyetlerle Bulgarlarla, Suriye ile yeni komşu olmuş ülkeler değiliz" dedikten

sonra, kendine özgü bir deyişle, belki İran, Afganistan devriminin, İran -Irak savaşı ve Filistin sorununun Türkiye'nin önemini arttırmış ~~olabileceğini belirtiyor~~ olabilir, ancak ABD'nin girişimleri için tek neden bu değildir helhalde ~~çoktan~~ diyor ve yazısını şöyle bitiriyor; Beyaz Saray bazı konuları gündeme getirerek, tartışma konusu yaparak, ~~ve~~ kendinin Orta Doğu'ya sarkma/konusun ^{girişimi} da Sovyet tehdidi bahanesiyle vize almayı düşünmüş olabilir. Ancak burada hepimize düşen görev ABD'nin sinsi planların a alet olmamaktır. Bunun aksi, bizim için de, bölge için de, dünya için de barışa değil, savaşa yeşil ışık yakmak olur".

→ mizik -

Den. ----- D.D. bildiğiniz gibi, Orta Doğudan binlerce kilometre uzaktaki Amerika, Afrikadan başlayarak Pakistana, oradan da Basra Körfezine kadar uzanan koskoca bir bölgeyi "yaşamsal çıkar" bölgesi ilan etti ve bu bölgede politik ekonomik çıkarlarını savunmak için askersel güç kullanma planları hazırlamaya başladı. Amerika bu planlarında Türkiye'ye özel bir görev veriyor. 1980'de imzalanan SIA anlaşması, ülkemizi Amerikanın serüvenci planlarına sürükleyecek girişimlere kapıyı açıyor. Radyomuzun 29 Mart günlü yayınında bu sorun ele alınıyor. Yorumda şöyle deniyor;